

tpao'nun özelleştirilmesinin

ilk adımı atıldı!

Türk Petrol Kanun Tasarısı TBMM komisyonundan geçerek Genel Kurul'a gönderildi. TPAO'nun özelleştirilmesinin önü açıldı. Petrol Mühendisleri, Jeoloji Mühendisleri, Jeofizik Mühendisleri Odaları ile Petrol Jeologları Derneği ve Petrol-İş Sendikası tasarıya karşı ortak basın açıklaması yaptı.

Basın açıklamasının tam metni şöyle:

Türk Petrol Kanun Tasarısı TBMM komisyonundan geçerek Genel Kurul'a gönderildi. TPAO'nun özelleştirilmesinin önü açıldı.

6326 sayılı mevcut Petrol Kanunu'nu değiştiren Türk Petrol Kanunu Tasarısı TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu'nda 26 Mart 2013 tarihinde iktidar milletvekillerinin oyları ile kabul edilerek görüşülmek üzere Genel Kurul'a gönderilmiştir.

Bilindiği gibi, 6326 sayılı Petrol Kanunu; ham petrol ve doğal gazın aranması ve üretimi gibi ruhsata tabi faaliyetlerle birlikte, rafinaj, dağıtım, pazarlama ve boru hatları ile taşıma gibi belgeye tabi faaliyetleri de düzenlemekteydi. Ancak, 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ile petrolün aranması ve üretilmesi dışında kalan tüm faaliyetler 6326 Sayılı Petrol Kanunu'dan çıkarılarak söz konusu piyasa kanunları içine alınmıştır. Bu aşamadan sonra, 6326 sayılı Petrol Kanunu'nda ciddi radikal değişiklikler getiren 5574 sayılı Türk Petrol Kanunu tüm karşı çıkışlarımıza rağmen beş yıl önce TBMM'nde kabul edilmiş; ancak, kanun bazı maddelerinin yeniden görüşülmesi için dönemin Cumhurbaşkanı tarafından meclise iade edilmiştir. Söz konusu bu kanun yerli petrolün aranması yerine mevcut kısıtlı üretimi teşvik edici nitelikte olması, devleti gelir kaybına uğratması nedeniyle tüm kamuoyunun ve bizlerin ciddi tepkisini ve eleştirilerini almıştı.

Geride kalan 5 yıllık dönemde, beklemede tutulan Petrol Kanunu yeniden gündeme getirilmiş, bu süreçte, konuyla ilgili olan TMMOB'ye bağlı odalar, meslek

kuruluşları ve sektörde yetkili sendika olarak Petrol Kanunu Tasarısına ilişkin görüşlerimizi, eleştiri ve önerilerimizi Bakanlık ve kamuoyuyla paylaştık.

Türk Petrol Kanunu Tasarısı ile ilgili bazı görüşlerimiz kabul görmesine rağmen, tasarının can alıcı maddelerine ilişkin görüş ve önerilerimiz ise dikkate alınmaksızın, 21 Aralık 2012 tarihinde TBMM'ye gönderilmiştir.

Komisyonunda yer alan bütün milletvekillerine, değiştirilmesini önerdiğimiz maddeleri gerekçelerimizle birlikte ilettik.

Komisyon toplantılarında ise, tasarının geneli üzerinde önerilerimiz dile getirilerek, hazırlanan değişiklik önergelerimizin sunulması sağlanmış, ancak çoğu maddelerde tarafımıza söz hakkı verilmeyerek, hükümetin katılmadığı önergeler iktidar milletvekillerinin oyları ile reddedilmiştir. Tasarı ile ilgili uzmanlık alanımıza giren konulardaki önergeler dahi haklı bir gerekçe gösterilmeden, tartışılmadan komisyondan alelacele geçirilmiştir.

Bu yasa tasarısında, petrol arama ve üretim süreçlerinde yer alan TMMOB'ye bağlı Petrol, Jeoloji ve Jeofizik Mühendisleri Odaları, Türkiye Petrol Jeologları Derneği ve Petrol-İş Sendikası'nın ortak önerileri dikkate alınmamış, mevcut haklarının hemen hemen tamamı elinden alınmak istenen kamu şirketimiz TPAO'nun idarenin memuru olduğu ifade edilerek görüşü dahi sorulmamış, ancak özel sektörün tüm talepleri karşılanmıştır.

Bizler, TMMOB'ye bağlı ilgili odalar, meslek kuruluşları ve sektörde yetkili sendika olarak, TBMM Genel Kurulu'nda görüşülecek yasa tasarısı ile ilgili olarak düzeltilmesi umuduyla yasaya ilişkin eleştirilerimizi kamuoyu ile bir kez daha paylaşıyoruz.

Söz konusu Türk Petrol Kanun Tasarısı ile;

- Mevcut 6326 Sayılı Yasa'da yer alan "Milli Menfaatler" bölümü kaldırılarak ülke menfaatinin gözetilmesi esası yok sayılmıştır.

Bu doğrultuda;

- "Milli Menfaatler" ibaresi yasa tasarısının sadece amaç maddesinde göstermelik olarak yer almış, ancak maddelerde kendine yer bulamamıştır.
- Petrol arama ve üretim faaliyetinde bulunmak için yapılan başvurunun değerlendirilmesinde mevcut yasanın temel kriteri olan "talebin milli menfaatlere uygun olması" ölçütü yasa tasarisından çıkarılarak; öncelikle ülke çıkarını gözetme anlayışı terk edilmiştir.
- Yabancı devlet şirketlerinin petrol faaliyetinde bulunabilmeleri için uygulanan koşullar kaldırılarak, stratejik öneme sahip petrol arama ve üretim faaliyetinde yabancı devletlerin hakimiyetinin önu açılmıştır.
- Bu yasa tasarısı ile, devlet adına petrol arama ve üretim faaliyetinde bulunan Türkiye Petrolleri A.O.'nin mevcut kanunda sahip olduğu haklar geri alınarak, kamu kuruluşumuzun özelleştirilmesinin önu açılmıştır.

Bu doğrultuda;

- Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın mevcut yasada bulunan Devlet adına petrol arama ve üretim faaliyetlerinde bulunma hak ve anlayışı terk edilmiştir.
- Süresi dolan petrol üretim sahalarının koşulsuz olarak TPAO'ya verilmesi şartı kaldırılmış, bu sahaların özel sektör şirketlerine sunulmasının önu açılmıştır.
- Petrol arama ruhsatı için yapılacak başvurular da aranan, teknik yeterliliğe ve tecrübeye sahip olunma şartı kaldırılarak, bilgi, ekip ve ekipman yönünden yetersiz şirketlere ruhsat verilmesi sağlanmış ve sektör piyasanın insafına bırakılmıştır.
- Orman sayılan yerlere ilave olarak milli parklarda dahi petrol arama ve üretimi yapılmasının önu açılmıştır.
- Petrol şirketlerinin mevcut kanunda ödemekle mükellef oldukları %55 toplam vergi oranı %40'a indirilerek, vergi oranlarında yapılabilecek artışlardan kaynaklanacak devlet gelirlerinin önüne geçilmiştir.
- Bir şirketin sahip olabileceği arama ruhsat sayısındaki kısıtlama kaldırılırken, tek bir şirketin tekel oluşturabilecek şekilde tüm ülke kara ve deniz alanlarında hak sahibi olmasının riski yaratılmıştır.
- Yasa metni içerisinde uygulamada sorunlara yol açacak nitelikte eksikli teknik tanımlamalar getirilmiştir.

Bizler, yasa tasarısına ilişkin olarak eleştiri ve uyarılarımızı hazırlık süreçlerinde ve TBMM komisyonunda dile getirmemize rağmen, görüşlerimizin dikkate alınmadığı bu yasa tasarısına ilişkin olarak; ham petrol ve doğal gaz kaynaklarımızın kamu yararı doğrultusunda aranıp üretilmesini esas alan önerilerimizi bir kez daha kamuoyuna sunmayı önemli görüyoruz.

- Yeraltı kaynaklarımızın ülke yararı esas olacak şekilde değerlendirilebilmesi için mevcut yasa da yer alan “Milli Menfaatler Bölümü”nün yeni yasa metni içerisinde yer alması gerekmektedir.
- Petrol ve doğal gaz açısından, ülkemizin büyük oranda dışa bağımlılığı ve jeopolitik konumu göz önüne alınarak, bu stratejik ham maddelerin devlet eliyle aranması ve üretilmesine önem verilmeli; özellikle, Akdeniz ve Kıbrıs eksenli yaşanan sorunlarda ortaya çıkan ülkemizin ulusal bir petrol şirketine sahip olması ihtiyacı da dikkate alınarak, mevcut 6326 sayılı Kanun metninde yer alan “Türkiye Petrolleri A.O.’nın Devlet adına petrole ilgili araştırma izni, arama ve işletme ruhsatı alma hakkı” yeni yasa metnine mutlaka konulmalıdır.
- TPAO’nun özelleştirilmesinin önünü açacak düzenlemelerden kesinlikle vazgeçilmeli, Türk Petrol Kanunu’nda da bu amaca hizmet edecek düzenlemelerden uzak durulmalı; TPAO’nun özelleştirilmesi bir yana, dünya örneklerinde olduğu gibi, arama, üretim, taşıma, rafinaj ve dağıtım faaliyetlerini içeren önceki entegre yapısına yeniden kavuşturularak kamu şirketimiz güçlendirilmelidir.
- Dünya örneklerinde olduğu gibi, ülkemizde de süresi dolan üretim sahalarının devlete dönmesi sağlanmalı, bu sahaların milli şirketimiz olan TPAO’ya devrine imkan veren mevcut yasadaki hükümler aynen korunmalıdır.
- Mevcut Petrol Kanunu’nda olduğu gibi petrol arama ve üretim faaliyetinde bulunmak için ya-

pılan başvurunun değerlendirilmesinde “talebin milli menfaatlere uygun olması”, “başvurucunun teknik yeterliliği” ve “sektördeki iş deneyimi” ölçütleri mutlaka korunmalıdır.

- Petrol faaliyeti sonucu elde edilen gelirin vergilendirilmesinde vergi mevzuatı hükümleri uygulanmalı, petrol şirketlerinin gelecekteki vergi ödemeleri sınırlandırılmamalıdır.
- Orman ve milli parklarda petrol faaliyetinde bulunulmasının önüne geçilmelidir.
- Petrol faaliyetlerinde çalışacak yabancı personel ile Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun hükümleri uygulanmalı, ilgili meslek odasından görüş alınmalıdır.
- Petrol şirketlerine, istihdam ettikleri yabancı personel sayısının iki katı oranında yerli personel çalıştırma şartı getirilmelidir.
- Petrol Kanunu’nu uygulamakla görevli olan ve yeni tasarı ile ciddi sorumluluk yüklenen Petrol İşleri Genel Müdürlüğü’nün personel alt yapısı güçlendirilmeli, ücret ve denetim koşulları iyileştirilmelidir.
- Mesleki uzmanlıklarımız ve uygulamadaki deneyimlerimiz ışığında önerdiğimiz şekilde teknik tanımlar yeniden düzenlenmeli, yasa hükümlerinin yanlış yorumlanmasının önüne geçilmelidir.

Sonuç olarak, ülkemizde petrol arama faaliyetini teşvik etmek iddiasıyla hazırlanan tasarı bu haliyle amacına hizmet etmeyecek, sadece mevcut üretim sahalarının ve ruhsatların özel şirketlere süreç içinde devredilmesine kanuni zemin yaratacaktır.

Petrol faaliyetleri ile ilgili TMMOB’ye bağlı Odalar, Sendika ve meslek kuruluşları olarak; milli menfaatleri gözetmeyen, yer altı kaynaklarımızın kamu yararına uygun olarak kamu kuruluşlarımız eliyle değerlendirilmesini esas almayarak sektördeki en önemli kamu kuruluşumuz olan TPAO’nun özelleştirilmesinin önünü açan konular başta olmak üzere, belirttiğimiz olumsuzlukları içeren TÜRK PETROL KANUNU’nun ülke yararına olmayacağını ifade ediyor, başta kamuoyumuz olmak üzere milletvekillerimizi ve basınımızı konuya duyarlı olmaya davet ediyoruz.

Basına ve kamuoyuna saygıyla duyurulur.
TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
TMMOB JEOFİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI
TMMOB PETROL MÜHENDİSLERİ ODASI
TÜRKİYE PETROL JEOLGLARI DERNEĞİ
PETROL-İŞ SENDİKASI